

א) ז"ק ט: לקמן פג. שבעות מד. מדרש לג; ב) ר"ל כעין ז"ל והכל מיוון אחד. רש"י א) ובי"ב קיד: קמג: (ז) וישי' מוס' מנילה כט: ד"ה והלכתה (ז')

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה והו וכו' והא לקמן מוקי רנא קרא דהשב תשיב: ב) ד"ה לפיכך וכו' גבי מפקד מעות אלל שולחני דקמני:

גליון הש"ס

גמ' לפיכך ד"ה. כעין זה נדה דף ט' ע"א ודף ס' ע"ב:

מוסר רש"י

שומר אבדיה הכניס אבידת חביו ליתו כדמתיב (דברים כג) ואקפמו אל מוך ביתך (ב"ק ט: ו) לקמן פב. כשומר שכו. שכו מלוא (שבעות טז):

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

אלא. משום שכו שימוש מעות אצל שכו שמירת מלוא דינמא מגו דלא בעי למיתב ריפתא לעניא דהעוסק במלוא פטור מן המלוה לא מחייבין ליה: **כשנשטמא**. לאו דוקא אלא משום שכו שימוש קאמר מפני שמורת להשתמש בהן: **שומר חנם**. ואינו חייב אלא בפשיעה: **שומר שכר**. וחייב בגניבה ואצידה לשומר שכר מלוא הוא דהעוסק במלוא פטור מן המלוה: **כולי עלמא לא פליגי דמחייב כהן שומר שכר: מאי לפיכך דר"ע**. כיון דאמר לא ישתמש מהיכא תיסק אדעתין לחיוביה דאצטריך למימר אינו חייב: **מדרבא**

רבנן לאשתמושי בגוייהו יהוה ליה שואל עלייהו ור"ע סבר לא שרו ליה רבנן לאשתמושי בגוייהו הלכך לא הוי שואל עלייהו א"ה לפיכך דאמר ר"ע למה לי א"א בשלמא בגניבה ואבידה הוא דפליגי היינו דקתני ר"ע אומר לא ישתמש בהן לפיכך אם אבדו אינו חייב באחריותן ס"ד אמינא שומר שכר הוי כדרב יוסף ובגניבה ואבידה מחייב קא משמע לן לפיכך השתא דאמרת לא ישתמש בהן שומר שכר לא הוי ולא מחייב בגניבה ואבידה אלא אי אמרת בגניבה ואבידה דכולי עלמא לא פליגי דחייב כי פליגי באונסין דשואל מאי לפיכך דרבי עקיבא הכי מבעי ליה למתנא ר"ע אומר לא ישתמש בהן ואנא ידענא דכיון דלא ישתמש בהן לאו שואל הוי ואינו חייב באחריותן לפיכך דרבי עקיבא למה לי משום לפיכך דרבי טרפון ולפיכך דרבי טרפון למה לי דהכי קאמר כיון דשרו ליה רבנן לאשתמושי בגוייהו כמאן דאישתמש בגוייהו דמי וחייב באחריותן והא אבדו קתני כדרבא

כט.

והוי שואל עלייהו. מימנה דהוה ליה למימר והוה ליה עלייהו ואם נאמר דאם צאו בעלים קודם שהוליאם חייב להחזיר אותם מעות עצמם ולא אחרים הוה א"ש דקרי ליה שואל אך אי אפשר לומר כן דכפרק המפקיד (לקמן דף מג.) פריך אי נאנסו חייב מאי אריא הוליא כי לא הוליא נמי והשתא אי חייב להחזיר הן עצמן כשימצע הגוזר אם כן לא קנאס השולחני בשלל הוליאם ולא מעל כדאמר פרק השואל (לקמן דף נט.) לא צקע צו לא מעל כיון שהמשאל יכול לחזור צו וא"כ מאי פריך כי לא הוליא נמי אלא ודאי אפילו אם אותן המעות עדיין צעין אין נריך להחזיר הן עצמן וי"ל דנקט שואל משום דנקט אונסין דמתיב צקרא גבי שואל וגם לפי שמוציא שומר חנם ושומר שכר. ר"מ וה"ג פסקו דהלכה כרז יוסף מההיא דאין בין המודר (מדרש דף לג.) דקאמר ומחזיר לו אצידתו מד אמר דוקא מדרי למודר אצל מודר למדיר לא משום דקא מתהני פרוטה דרז יוסף ומד אמר פרוטה דרז יוסף לא שכיחא ש"מ דכולהו אית להו דרז יוסף ואין זו ראייה דגם רבה מודה דבשעה שמתעסק באצידה שפטור מלמיתב רפתא לעניים אלא דס"ל דלא שכיחא

שיבא עמי בשעה שמתעסק בה לזכרה ואין סבירא שיהא שומר שכר בעצור זה כיון דלא שכיח דבשעה שהאצידה צביתו ואינו מתעסק בה פשיטא דאף לרז יוסף אינו פטור מלמיתב רפתא לעני שהרי אדם שלבוש צליית או שיש לו תפילין צראשו וכו' יפטור מכל המצות והא דלקמן (דף נה.) מוקי רבא קרא (ב) דוהשז תשיבס לגינתו המשתמרת וקמ"ל דלא צעין דעת בעלים כדמוקי רז יוסף בעמך הכונס (ב"ק דף נז.) וס) לרבה מוקי לה בשאינה משתמרת שמירה מעולה כמו צביתו ומייתי ראייה דעת שומר אצידה כשומר חנם הוי אין ראייה דהלכה כרז יוסף דרבה גופיה הדר ציה כשמיך לו רז יוסף דקמ"ל דלא צעין דעת בעלים ומוקי לה בגינתו המשתמרת דהא צקרא שור ושה כמיב ומודה רבה בצעלי חיים דהוי עלייהו שומר שכר דאנקטיניהו נגרי צרייתא ולאכרונה להביא ראייה לדבריו ולא ידע שינויא דרז יוסף היה נריך לדחוק ולהעמיד בכפומים ועוד דוחק אחר דהוי מוקי קרא לגינתו שאינה משתמרת ואשמועינן קרא דהוי שומר חנם ולרבה אית ליה מסבירא דהוי שומר חנם דלא מטי הגאה לידו ועוד ט"ל דלקמן ה"פ היכי דמי אי דלא מינטרא למר כדאית ליה מפשיעה ולמר כדאית ליה מגניבה ואצידה אמאי פטור ואי דמנטרא למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה וכו' ושלחי האומנין (לקמן דף פא.) וס) דאמר ר"א יצבע שאבד המשכון ויטול מעותיו ר"ע אומר אבד המשכון אבדו מעותיו ומוקי מתני' דהלוהו על המשכון שומר שכר דלא כר"א ומסיק דפליגי בשומר אצידה וקאמר לימא דרז יוסף תנאי היא ופרש"י דרבה ודאי תנאי היא דלא מני סבר כר"ע אם כן משמע דאין הלכה כרבה דהוי כר"א דשמותי הוא וגם דמתינת' לא תמיא כוותיה וי"ל דרבה ודאי לאו תנאי היא ואפילו לר"ע משום מלוא לא הוי שומר שכר וטעמא דר"ע דאמר אבדו מעותיו כדשמואל דאפילו בדלא שוי שיעור וזוי אבדו כל מעותיו דהוי כאילו פ"י שאם יאבד המשכון שיאבדו מעותיו ור"א לית ליה דשמואל ואפילו שוי שיעור וזוי לא אבדו מעותיו אלא לרז יוסף כי נמי מוקי פלוגתייהו דשמואל לא קאי ר' אליעזר כוותיה לפי מה שמדמה עמה במסקנא מלוא על המשכון לשומר אצידה שהוא פטור את המלוה באצידה אלמא לא הוי שומר שכר ומשני דלתי מלמיה דרז יוסף אפי' כר"א ומדע דלא מנינו למימר דרבה לא מני סבר כר"ע דהא בשמעתינן משמע דכולהו סברי דרבה ולר"ע נמי הוי שומר חנם והא דתנן פרק שבעות דריינין (שבעות דף מז.) וס) המלוה על המשכון ואבד המשכון שחייב באצידה מה שהמשכון יתר על החוב אליבא דרבה מצביא לן לאוקמה באצדה בפשיעה דלא הוי ביה אלא שומר חנם דמה שנגד החוב מפקיד אפילו לא אבד בפשיעה מטעמא דשמואל ואין זה דוחק דה"נ כי בעי גמרא מעיקרא לאוקמה פלוגתא דר"א ור' עקיבא דשמואל או צד' יתח ואל היה מדמה לשומר אצידה נריך נמי לאוקמה מתני' דשבעות דמחייב לשלם באצדה מה שהמשכון יתר על החוב באצדה בפשיעה דמטעם דשמואל או דר' יתח אין לחייב המלוה באצידת המשכון אלא צמה שכנגד החוב ואדרבה מפ' האומנין (לקמן דף פג.) וס) יש להוכיח דהלכה כרבה דאי הלכה כרז יוסף אמאי מוקי גמרא אלא מחוורתא מתניתין דלא כר"א לוקמה באין מלוא נריך למשכון דהוי שומר שכר אפי' לר"א ופלוגתייהו במלוה נריך למשכון אלא ודאי משום דהלכה כרבה ואין הלכה כרז יוסף ולדידיה לא מני לאוקמה מתניתין כר"א ועוד ראייה מפרק המפקיד (לקמן דף מג.) וס) דרז נחמן סבר נאנסו לא אלמא ס"ל דבהנאה שמורת להשתמש לא הוי אלא שומר שכר והיינו כרבה דלרז יוסף הוי שואל ואין לומר דהכא דהוי שומר אצידה דבלא היתר תשמיש הוי שומר שכר השתא דשרו ליה לאשתמושי בהו הוי שואל אצל אצל דלא מיירי באצידה משום הנאת היתר תשמיש לבד לא הוי אלא שומר שכר כרז נחמן א"כ בצביל שיש לו עוד פרוטה דרז יוסף משום שמירת אצידה אין סבירא שיהא לו דין שואל דאטו אם מוסיפין שכר לשומר יהיה לו דין שואל ועוד דקיי"ל כרבה בר א משדה ענין ומחלה וליכא למימר דוקא צבילי דבצא בתרא כדמפרש בתשובות דרז נחמן דהא דאמר פרק מי שאלחו (גיטין דף עד.) וס) ד"ה הא) והא קי"ל כרבה ולא קאמר בהא דהוה משמע בהא ולא צבילי אחרניא כדקאמר על רשב"ג ובפרק מי שהוליאיהו (עירובין דף נב.) בשמעתינן דהחזיק בדרך ממיישבת ההלכה יותר צמה שהלכה כרבה לגבי דרז יוסף דכפי' אם רש"י ובסדר תנאים ואמוראים פוסק דרבה ורז יוסף הלכה כרבה בר משדה ענין ומחלה וכל רבותינו שוין דבשאר דברים סתמא הלכה כרבה אי ליכא הוכחה כרז יוסף: **ר' פיכך** דרבי טרפון א"ה. בשלמא לרבה דלפיכך דר"ע אשמועינן לאפוקי דרז יוסף מנינו למימר דלפיכך דרבי טרפון משום לפיכך דר"ע אי נמי גם לפיכך דר"ט אתי למידק נמי דדוקא משום דמותר להשתמש חייב אצל אסור להשתמש פטור לאפוקי דרז יוסף אצל לרז יוסף מאי לפיכך וקשה דמאי בעי מאי לפיכך הלא חדוש גדול השמיענו דמעיקרא אמרינן דצמה שמותר להשתמש לא הוי אלא שומר שכר ולא כשואל דהא אבדו קתני דמשמע סתם אצידה בלא אונס והשתא מצעי לן למימר דמחמת היתר תשמיש הוי כשואל ואבדו היינו שטבע ספינתו ציס ועוד דכפרק המפקיד (לקמן דף מג.) וס) אצטריך מתני' לאשמועינן דמחמת היתר תשמיש הוי שומר שכר לרז נחמן דאמר נאנסו לא גבי מפקיד מעות אצל (ט) חנווני דקתני צרוירם לא ישתמש בהן לפיכך אם אבדו אינו חייב והא מלתא דפשיטא היא דאינו חייב באצידה כיון דשומר חנם הוא אלא סיפא אצטריכא ליה לאשמועינן דמותרין להשתמש בהן לפיכך אם אבדו חייב באחריותן והוי שומר שכר לרז נחמן דאמר נאנסו לא ויכוין דאפילו למייהו שומר שכר מחמת היתר תשמיש אצטריך לאשמועינן כ"ש הכא דאמר דהוי שואל דלאו מלתא דפשיטא הוא דאצטריך שפיר לאשמועינן אלא י"ל דלאו קושיא הוא אלא פירושא בעלמא הוא:

עין משפט נר מצוה

קבב א מיי פ"ג מהלכות גדולה ואצידה הלכה י סגן עשין עד נושע ח"מ סי' רסו טעין טו: קבב ב ג מיי שם ה"ז ח סגן שם טו"ע ח"מ שם טעין טה:

רבינו חננאל

ותאכלי לנשארין דקא מיליאי אלא מכור הכל: מה יהיה בדמים ר' טרפון אומר ישתמש בהן לפיכך אם אבדו חייב באחריותן ורבי עקיבא אומר לא ישתמש בהן וכו' עד כאן לא פליגי אלא בנשתמש בהן אבל אם לא נשתמש בהן רביי הכל פטור. לימא תהוי תיובתא דרב יוסף דאיתמר בפ' הכונס צאן לדרי שומר אבידה רבה אמר כשומר חנם ונשבע על הכל. רב יוסף אמר כשומר שכר שנשבע על האונסין ומשלם הגניבה ואבידה. ודחי רב יוסף בגניבה ואבידה כולי עלמא לא פליגי דחייב כשומר שכר כי פליגי באונסין ר' טרפון סבר אצ"ג דבאבידה עצמה הוה ל"י שומר שכר כיון דשרי ליה לאישתמושי ברמיה נשעה עליה כשואל וחיובי גם על האונסין. ור' עקיבא סבר לא שרו ליה רבנן לאישתמושי ברמי אבידה הלכך לא הוי עלייהו אלא שומר שכר. ואקשי' עליה אי הכי למה ליה לר' עקיבא למיחנא לפיכך אי אמרת בגניבה ואבידה פליגי ר' טרפון סבר כיון דשרי ליה לאישתמושי בהו הוי ליה כשומר שכר עלייהו וחיובי בגניבה ואבידה. ור' עקיבא סבר לא שרו ליה רבנן לאישתמושי בהו וכשומר חנם הוא עליהו וכל שאם אבדו פטור וכל שכן נאנסו שפטור אלא אי אמרת בגניבה ואבידה דבוי הכל חייב כי פליגי באונסין לחגי רבי עקיבא אומר לא ישתמש בהן וממילא ידענא דכיון דלא הוי לאישתמושי בהו לא הוי עלייהו אלא כשומר שכר אבל שואל לא הוי עלייהו לפיכך דקתני מאי אתא לאשמועינן ופרקי' ודאי ר' עקיבא לא הוי צריך למיתניא לפיכך מיהו אידי דתנא ר' טרפון לפיכך תנא איהו נמי לפיכך ומקשי' תוב לפיכך דר' טרפון נמי למה לי ופרקי' רב יוסף צריכא תובי קתני כיון דשרי ליה רבנן לאישתמושי בהו הוה ליה עלייהו כשואל לפיכך אצ"ג שלא נשתמש בהן חייב עליהן כשואל. ומקשי' עליה אי הכי לא הוה תני לפיכך אם אבדו חייב בהן דמשמע שומר שכר הוא חשוב באבידה אלא הוה ליה למיתנא לפיכך אם נאנסו חייב בהן דמשמע דשואל הוי עלייהו. ופרקי' רב יוסף היא אבדו דקתני נאנסו הוא. ומקשי' ומי קרו לאבדו נאנסו (יהוי) [אין] כדרבא דאמר בפ' הוהב הלכה שומר חנם אין נשבע וכו' נגבבו בלטיים מוויין אבדו שטבעה ספינתו ביס:

צוכיות